

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Рев-23/05

Бања Лука, 12.9.2006. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Петра Бајића и Стевана Савића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Б. К. из М., против туженог А.Д. Б. из М., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у С. С. број Гж-731/03 од 27.9.2004. године, на сједници одржаној 12.9.2006. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у С. С. (сада И. С.), Гж-731/03 од 27.9.2004. године у дијелу којом је потврђена првостепена пресуда Основног суда у В., Рс-110/03 од 30.10.2003. године за плаћање накнаде по основу плата за период од 01.01.2001. до 18.3.2003. године у износу преко 1.708 КМ са каматом у износу од 715,38 КМ, за плаћање отпремнине преко 2.580 КМ са каматом у износу од 224,98 КМ, за плаћање накнаде регреса за коришћење годишњег одмора у 2001. години у износу од 833 КМ и за коришћење годишњег одмора у 2002. години у износу од 240 КМ, као и трошкова спора у износу од 100 КМ и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у В. Рс-110/03 од 30.10.2003. године обавезан је тужени Б. А.Д. М. да тужиоцу Б. К. накнади плате за период од 01.01.2001. до 18.3.2003. године у износу од 4.573 КМ са законском каматом у износу од 715,38 КМ те изврши обрачун и уплати порезе и доприносе на утврђене обавезе основне плате, плати накнаду регреса за коришћење годишњег одмора у 2001. години у износу од 833,00 КМ са каматом у износу од 292,60 КМ, на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора у 2002. години у износу од 240 КМ са каматом у износу од 29,30 КМ, за плаћање отпремнине у износу од 4.705,95 КМ са каматом у износу од 224,98 КМ као и даљњом каматом на наведене износе почев од 30.6.2003. године до исплате уз накнаду трошкова спора у износу од 100 КМ све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у С. С., Гж-731/03 од 27.9.2004. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу којом је одлучено о исплати накнаде плата за период од 01.01.2001. до 18.3.2003. године, регреса за коришћење годишњег одмора у 2001. и 2002. години и отпремнине са припадајућом каматом (став 1). У дијелу одлуке којом је тужени обавезан да изврши обрачун и уплати порезе и доприносе на утврђене обавезе исплате плата, првостепена пресуда је преиначена тако што је тужба у овом дијелу одбачена (став 2). У дијелу одлуке о трошковима спора првостепена пресуда остаје неизмијењена (став 3).

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи, тако што ће се жалба туженог уважити и првостепена пресуда преиначити и удовољити тужбеном захтјеву за „плаћање накнаде плата према потписаној изјави тужиоца за плаћање мјесечних плата у износу од 100 КМ, а плаћање отпремнине по Закону о раду, а захтјев за плаћање регреса за коришћење годишњих одмора у 2001. и 2002. години се одбије“.

Тужилац у одговору на ревизију туженог оспорио је наводе ревизије и предложио да се иста одбије.

Ревизија је основана.

У тужби тужилац захтјевом тражи да му тужени накнади штету у висини неисплаћених плата за период од 01.01.2001. до 18.3.2003. године у износу од 4.573,96 КМ са обрачуном камате у износу од 715,38 КМ, да му на име регреса за коришћење годишњег одмора у 2001. години плати 833 КМ са обрачуном камате у износу од 292,60 КМ и регреса за коришћење годишњег одмора у 2002. години плати 240 КМ са обрачуном камате у износу од 29,30 КМ и на име отпремнине плати 4.705,95 КМ са обрачуном камате у износу од 224,98 КМ.

Нижестепени судови налазе, да је рјешењем туженог I-A-01-34/02 од 18.11.2002. године тужиоцу отказан уговор о раду од 5.10.2002. године, са 18.3.2003. године, да му је тужени рјешењем I-A-1-3883/02 од 13.12.2002. године одредио право на отпремнину у износу од 2.580,00 КМ, да је тужилац 25.3.2002. године потписао изјаву да „због недостатка посла изазваног кашњењем са наставком производње у А.Д. Ф. Б. из З., а да би се избјегла обавеза исказивања технолошког вишка и отказивања уговора о раду, сагласан сам да ми се обрачун плате почев од 01.01.2002. године врши у складу са одлуком директора број I-A-1-395/02 од 01.3.2002. године“. Да из налаза вјештака финансијске струке С. Ј., дипл. економисте, кога је првостепени суд у цјелости усвојио, произилази да је код туженог за обрачун плате узиман износ од 80 КМ као најнижа цијена рада помножена са сложености посла и увећана за минули рад. Да је обрачун отпремнине тужиоцу извршен примјеном члана 38. А измјена и допуна Општег колективног уговора по којем је отпремнина обрачуната у износу од 4.705,95 КМ као и да му припада право на регрес за коришћење годишњих одмора у 2001. и 2002. години у износу наведеном у изреци првостепене пресуде и позивом на одредбе чл. 83., 124. до 127. Закона о раду у вези са одредбом чл. 68. став 1. тачка 7. и чл. 89. Колективног уговора металске индустрије и рударства Републике Српске, нижестепени судови су обавезали туженог да тужиоцу плати износе наведене у изреци првостепене пресуде.

Врховни суд налази да су ставови нижестепених суда везани за плаћање накнаде на име неостварених плата, на име плаћања отпремнине и на име плаћања регреса за коришћење годишњих одмора у 2001. и 2002. години, засновани на погрешној примјени материјалног права.

По схватању овог суда накнада плате као примања по основу уговора о раду кога је радник закључио са послодавцем, представља новчано потраживање.

Према томе, висина мјесечне плате која је произилазила из нормативних аката туженог као послодавца, за вријеме које се захтјевом тражи у овом спору, била је обавеза туженог према тужиоцу као повјериоцу. Због тога на спорни правни однос ваља се примјенити одредба чл. 344. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 3/96 и 39/03, даље: ЗОО). У смислу одредбе чл. 344. ст. 1. ЗОО обавеза престаје када вјеровник изјави дужнику да неће захтјевати њезино испуњење и дужник се са тим сагласио.

У овом случају постоји изјава тужиоца од 25.3.2002. године по којој се сагласио да му због недостатака посла изазваног кашњењем са наставком производње у А.Д. Фабрика Б. из З., а да би се избјегла обавеза исказивања технолошког вишка и отказивања уговора о раду, на име плате почев од 01.01.2002. године исплаћује износ у складу са одлуком директора туженог од 01.3.2002. године, коју може опозвати у сваком моменту давањем нове писмене изјаве.

Према томе, ако не постоји друга писмена изјава тужиоца као радника туженог, то се писмена изјава од 25.3.2002. године има сматрати као њихов споразум око висине мјесечне плате у износу од 100 КМ, који му се има исплатити од дана наведеног у изјави све до престанка рада по предметном рјешењу туженог, којим му је отказан уговор о раду са 18.3.2003. године, а који (споразум) није противан наведеној одредби ЗОО-а.

Нижестепени судови са наведеног аспекта нису приступили разрјешењу предметног захтјева, него су се задовољили утврђењем висине мјесечне плате по нормативним актима туженог које за спорни период износе 4.573 КМ, због чега за сада материјално правно није правилно примјењено у односу на потраживање преко 1.708 КМ, колико је тужени током поступка признао дуг тужиоцу по овом основу.

Ревизија туженог указује се основаном у дијелу којом се побија одлука о захтјеву за плаћање отпремнине.

У разрјешењу овог захтјева нижестепени судови су пошли од примјене одредби чл. 3. измјена и допуна Општег колективног уговора („Службени гласник Републике Српске“ број 21/01), којим је прописано да радник коме престане радни однос отказом уговора о раду због престанка потребе за његовим радом из економских, организационих и технолошких разлога (што је овдје случај), припада му право на отпремнину на терет послодавца, чијом примјеном су утврдили отпремнину у износу наведеном у изреци првостепене пресуде.

Међутим, у међувремену донесена је Одлука Уставног суда Републике Српске број У-28/03 од 27.02.2006. године, којом је утврђено да наведене одредбе измјена и допуна Општег колективног уговора, нису у сагласности са Уставом и Законом. Зато, у смислу одредби чл. 69. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 54/05), ове одредбе се више не могу примјењивати, нити се може дозволити извршење појединачних правоснажних аката донесених примјеном тих одредби.

Како је тужени рјешењем од 13.12.2002. године по овом основу признао дуг према тужиоцу у износу од 2.580 КМ, то је преко овог износа изостао обрачун по одредби чл. 127. став 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, бр. 38/00, 41/00, 47/02, 38/03, 66/03), чијом ће се примјеном разрјешити питање плаћања отпремнине.

Основано се у ревизији туженог указује да се побијана пресуда у погледу обавезе плаћања регреса за коришћење годишњег одмора у 2001. и 2002. години заснива на погрешној примјени материјалног права.

Новчани износ на име коришћења годишњег одмора за тужиоца као радника туженог, представља измаклу корист као вид материјалне штете (чл. 155. ЗОО).

У овом случају штетна радња би се огледала у пропуштању туженог да тужиоцу плати новчани износ на име регреса за коришћење годишњих одмора у 2001. и 2002. години.

Основаност оваквог захтјева зависи од одговора на питање је ли тужени, као послодавац за те године вршио исплате регреса радницима који су у то вријеме радили и да ли је тужени био у ситуацији да располаже материјалним средствима за ову намјену.

Јер, право на регрес је аутономно право установљено у корист радника ради побољшања начина коришћења годишњег одмора које је остварује новчаним плаћањем из материјалних трошкова послодавца и може се реализовати ако располаже средствима за ту намјену.

Зато је правилна примјена материјалног права изискивала утврђење, је ли тужени за спорни период и колики је новчани износ на име регреса за коришћење годишњих одмора у 2001. и 2002. години плаћао осталим запосленим радницима, односно да ли је у том периоду располагао средствима за ту намјену.

Из свега реченог произилази основаност ревизије туженог о погрешној примјени материјалног права, због чега је изостало утврђење чињеница и околности битних за одлуку о

захтјеву за плаћање накнаде на име неостварених личних доходака, на име плаћања регреса за коришћење годишњег одмора и на име плаћања отпремнине.

Зато је примјеном одредби чл. 250. ст. 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03, 85/03 и 74/05), одлучено као у изреци.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које се указује у овом рјешењу, затим ће донијети закониту одлуку о жалби туженог против првостепене пресуде.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић